

**ผลการจัดการความรู้เรื่อง การพัฒนางานการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
โดยความร่วมมือระหว่างศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่นกับสถาบันวัคซีนแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว ปีงบประมาณ 2561 – 2562**

นางสาวกาญจนา เหลืองอุบล
ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น

บทคัดย่อ

การทำงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนี้เป็นทั้งโอกาสและความท้าทายโดยเฉพาะด้านสุขภาพ ซึ่งแต่ละประเทศมีลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างกัน หากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม อาจทำให้เกิดการลุกลามในวงกว้างหรือทั่วโลกได้ ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่นกับแผนกสาธารณสุข นครหลวงเวียงจันทน์ ประสบความสำเร็จในการพัฒนางานด้านอนามัยแม่และเด็ก ในปี 2558

ในปี 2561 ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น กับ สถาบันวัคซีนแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มีโอกาสพูดคุยปัญหาการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กปฐมวัย มีแนวความคิดพัฒนางานร่วมกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนางานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในสปป.ลาว โดยใช้มาตรฐานของประเทศไทย จึงเกิดกระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ **1. การบ่งชี้ความรู้** หาความรู้หลักที่จำเป็น ได้แก่ ความรู้การบริหารจัดการวัคซีนทั้งเชิงรับและเชิงรุก การสื่อสารข้อมูลสุขภาพแก่ประชากรกลุ่มเป้าหมาย การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพแก่ชุมชน มาตรฐานงานการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคไทย และ มาตรฐานงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของลาวตามแนวทางองค์การอนามัยโลก **2. การสร้างและแสวงหาความรู้** เป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมงานจากศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น กับผู้บริหารของกระทรวงสาธารณสุข สปป.ลาว หาความรู้ในสถานการณ์และพื้นที่จริง พบปัญหาลูกโซ่ความเย็นในระบบบริการวัคซีน การจัดทำรายงานความครอบคลุม เจ้าหน้าที่ขาดความรู้และทักษะการสื่อสารให้ประชาชนเข้าถึงบริการ บรรยายาศาบริการไม่เอื้อต่อการรับรู้ของผู้รับบริการ ศึกษาหลักสูตรเชิงปฏิบัติการ สำหรับเจ้าหน้าที่สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ของสถาบันวัคซีนแห่งชาติไทยปี 2561 (7 หมวด) และ คู่มือการจัดการวัคซีนของสถาบันวัคซีนแห่งชาติ สปป.ลาว ซึ่งประยุกต์จากองค์การอนามัยโลก 2560 (9 หมวด) ศึกษาขั้นตอนการสร้างความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชน (V-Shape) **3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ** เรียบเรียงข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบหลักสูตรพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานของ สปป.ลาว **4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้** จัดทำหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ของ สปป.ลาว และจัดทำคู่มือการเรียนการสอนพร้อมสื่อการสอน (Teaching guide) **5. การเข้าถึงความรู้** จัดทำเป็นเอกสารความรู้ เข้าถึงได้โดย QR code และสามารถติดต่อได้ที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น และ ศูนย์สุขภาพแม่และเด็ก กระทรวงสาธารณสุข สปป.ลาว **6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้** ผู้ผ่านการอบรมนำไปประยุกต์เพื่อจัดการเรียนการสอนต่อในระดับอำเภอและตำบล **7. การเรียนรู้** จากการดำเนินงานพัฒนาการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค สปป.ลาว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานความร่วมมือระหว่างประเทศด้านอื่นๆ ได้ จากการรับรู้ปัญหา ศึกษา วิเคราะห์แยกแยะปัญหา และหาแนวทางการพัฒนาร่วมกัน การออกแบบหลักสูตร สื่อการเรียน การสอน การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

คุณค่าของการจัดการความรู้ แสดงให้เห็นว่า ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่นมีศักยภาพเพียงพอในการพัฒนางานด้านอนามัยแม่และเด็กแก่ประเทศเพื่อนบ้าน และผู้ผ่านการอบรมสามารถถ่ายทอดความรู้ต่อได้

แนวทางการขยายผลหรือพัฒนาต่อยอด มีการวางแผนยึดติดตามการดำเนินงานสร้างภูมิคุ้มกันโรคในพื้นที่ที่เข้าถึงบริการยาก มีชนเผ่าที่มีปัญหาการสื่อสาร หาโอกาสพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมและเครือข่าย พัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อเป็นสื่อกลางการทำงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชุมชน